

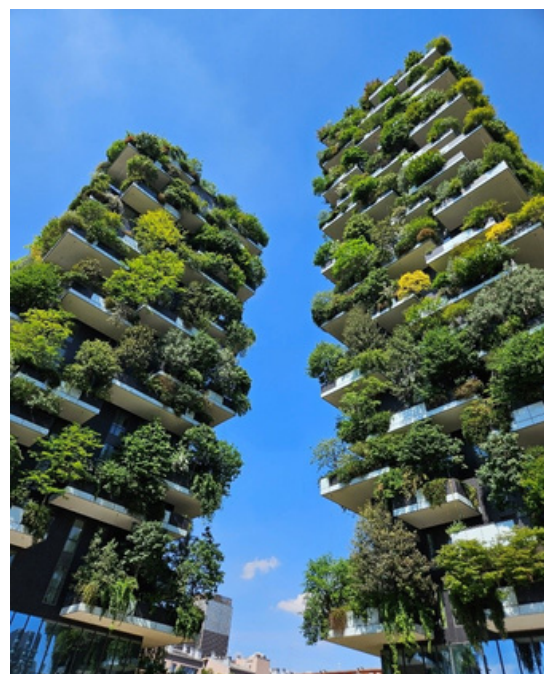
Novinky ze světa udržitelnosti

MENDELU na mezinárodním setkání projektu GreenGov v Miláně

Ve dnech 26.–28. května 2025 se v Miláně uskutečnilo mezinárodní setkání v rámci projektu GreenGov – Interreg Europe, jehož cílem je podpora udržitelného financování veřejných investic. Součástí programu byla také Stakeholder Insight Session, která proběhla 27. května na Università degli Studi di Milano-Bicocca a představila příklady dobré praxe i výzev napříč evropskými regiony.

Mendelovu univerzitu v Brně zastupovali Mgr. Antonín Schneider, manažer udržitelnosti, a Ing. Zuzana Židová, vedoucí Oddělení strategie a analýz. Účast na této akci navázala na dlouhodobé zapojení MENDELU v aktivitách Jihomoravské agentury pro veřejné inovace JINAG a naši strategickou orientaci na udržitelný rozvoj a adaptaci na změnu klimatu. Delegaci ještě doplnil **Mgr. Pavel Zahradníček, Ph.D.** z CzechGlobe – Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd České republiky.

Setkání přineslo mnoho cenných vhledů do práce různých stakeholderů, kteří představili své nástroje pro podporu udržitelného plánování, včetně platformy pro climate proofing, map vystavení extrémům počasí a tréninkových programů pro firmy. Účastníci se podělili o své zkušenosti se zaváděním principu **DNSH (Do No Significant Harm)** a **EU taxonomie** do strategického plánování, investic a veřejných zakázek. Mezi hlavní výzvy, které rezonovaly napříč regiony, patří nejasná legislativa, nedostatek kapacit a expertízy, nízká politická podpora a obtížné překládání technických kritérií do praxe. Pro naši univerzitu jde o cennou příležitost propojit se s partnery, kteří řeší podobné výzvy a dále rozvíjet přístup k zelenému rozpočtování, odpovědnému investování a spolupráci s veřejnou správou a podniky.

Vědci navrhují strategie odolnosti Středomoří

Středomořská oblast čelí čím dál častěji silným bouřím, tzv. medcyklonům, které se svou ničivostí mohou blížit i hurikánům. Tyto extrémní povětrnostní jevy ohrožují hustě osídlené oblasti, infrastrukturu i zemědělství a jejich dopady se v souvislosti s klimatickou změnou prohlubují.

Mezinárodní vědecký tým, jehož součástí jsou i odborníci z Provozně ekonomické fakulty MENDELU, se zaměřil na Itálii, Španělsko, Izrael a Řecko. Právě v těchto zemích jsou projevy medcyklonů nejsilnější a existuje zde nejvíce dat o jejich dopadech. Cílem výzkumu je lépe porozumět socioekonomickým důsledkům těchto jevů a pomoci vládám i institucím připravit se na budoucí hrozby.

„Navzdory tomu, jak vážné škody mohou medcyklony způsobit, stále jim nevěnujeme dostatečnou pozornost. Nelze jim sice zcela předejít, ale můžeme zvýšit naši odolnost a připravenost,“ říká doc. Robert Stojanov z PEF MENDELU, který v projektu zastupoval Českou republiku.

Tým zdůrazňuje dopady na zranitelná odvětví, jako je zdravotnictví, energetika, doprava, zemědělství nebo ochrana kulturního dědictví. Studie upozorňuje i na nedostatky v komunikaci o rizicích a potřebu větší spolupráce mezi vědeckými obory a zapojení veřejnosti.

Výsledky výzkumu mohou přispět k tvorbě adaptačních strategií, které zlepší předpovědi, propojí různé obory a posílí připravenost společnosti. Právě odolnost vůči klimatickým extrémům je jedním z klíčových pilířů udržitelného rozvoje v citlivých regionech.

Udržitelnost v režii potravinářů z AF MENDELU

Jak může potravinářská věda přispět k udržitelnosti? Na tuto otázku na posledním setkání týmu Udržitelnost MENDELU částečně odpověděl doc. Miroslav Jůzl. Ústav technologie potravin AF MENDELU bere udržitelnost vážně a zároveň prakticky. Výzkumníci i studenti tu řeší, jak efektivněji využívat regionální suroviny, jak omezit plýtvání nebo jak vylepšit složení potravin. Teorie se tu přirozeně potkává s praxí – třeba v univerzitních poloprovezech, kde se nové receptury rovnou testují.

Významnou součástí udržitelného směřování je i vznik nové Poradny pro výživu, která propojí studenty, zaměstnance i odborníky z praxe. Nabídne nejen bezplatné konzultace, ale také prostor pro rozvoj praktických dovedností studentů. Poradna bude mít také elektronickou podobu a nabídne možnost online dotazování. Jak na setkání týmu informovala doc. Milena Matejovičová, díky spolupráci se Společností pro výživu získá MENDELU odbornou garanci, přístup ke konzultacím pro studenty, školení personálu i prostor pro propagaci v médiích SPV.

Ústav rovněž podporuje rozvoj komunitního života na univerzitě. Co se týče prostor teras Mendelova pavilonu M2, doc. Jůzl zde vidí potenciál pro vznik komunitní zahrady. Terasy by mohly být využity pro pěstování bylin a koření. Tyto plodiny by následně mohly najít praktické využití ve výuce a výrobě v univerzitních poloprovezech. I když je potřeba vylepšit technický stav prostoru, vnímá ho jako vhodné zázemí pro nápady, setkávání a zapojení komunity.

Nový projekt pomůže vychovat experty na satelitní data

Planeta se mění rychleji než kdy dřív – a právě proto je důležité tyto změny sledovat. Jenže z povrchu Země vidíme jen zlomek toho, co se skutečně děje. Pomoc přichází shora, doslova. Družice každý den sbírají obrovské množství dat o Zemi. Jsou to cenné informace pro vědce, ekonomy, firmy, ale i pro krizové složky. Jenže pracovat s těmito daty není vůbec jednoduché.

Na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy teď startuje projekt, který by to měl změnit. Pod záštitou Evropské vesmírné agentury (ESA) vzniká mezinárodní iniciativa, jejímž cílem je vychovat novou generaci odborníků na dálkový průzkum Země. Projekt získal podporu ve výši 800 000 € (přibližně 20 milionů korun) a bude trvat tři roky.

Hlavním úkolem je posílit univerzitní výuku v oblasti práce se satelitními daty. Tato oblast má dnes klíčový význam od sledování klimatických změn, přes reakce na přírodní katastrofy, až po ochranu životního prostředí.

Česko a další státy žádají zmírnění pravidel EU proti odlesňování

Evropská unie připravuje přísnější pravidla, která mají zamezit globálnímu odlesňování. Podle nového nařízení by firmy měly povinně dokládat, že produkty jako káva, kakao, dřevo nebo hovězí maso nebyly vyrobeny na úkor kácení lesů. Týká se to nejen zemí mimo EU, ale i evropských producentů.

Proti rozsahu a složitosti těchto opatření se nyní postavilo jedenáct členských států, včetně Česka. Společně s Rakouskem, Lucemburskem, Itálií a dalšími zeměmi požadují, aby Evropská komise odložila zavedení pravidel a upravila je tak, aby více zohledňovala situaci v jednotlivých státech.

„Například po České republice se nově požaduje provádění 1 500 kontrol ročně, zatímco dosud jich bylo šedesát. To považujeme za nereálné,“ uvedl ministr zemědělství Marek Výborný. Česko prosazuje, aby státy s velmi nízkým rizikem odlesňování, jako právě ČR, byly z kontrolních povinností vyňaty.

Nařízení mělo původně platit už od loňska, ale firmy získaly roční přechodné období. Podle současného plánu by pravidla měla začít platit od konce letošního prosince. Spor však ukazuje, že finální podoba legislativy může ještě doznat změn.

Portugalsko zakázalo hlubinnou těžbu ve svých vodách

Portugalsko jako první země na světě schválilo zákon, který do roku 2050 zakazuje hlubinnou těžbu ve svých mořských vodách. Cílem je ochrana oceánských ekosystémů před škodlivými dopady těžby nerostných surovin z mořského dna.

Zákon podepsal prezident Marcelo Rebelo de Sousa a parlament ho podpořil většinou hlasů. Podle odborníků je zásadní, že jde o právně závazné moratorium, které nelze změnit bez nového zákona.

Rozhodnutí vítají vědci i ekologové, kteří dlouhodobě varují před ekologickými a klimatickými riziky spojenými s hlubinnou těžbou. Portugalsko tímto krokem posiluje svou roli lídra v ochraně moří.

Akce

2.—8. 6. Týden pro klima

výzva Společně udržitelně, přihlášky do 20. 6. zde

5. 6. webinář Dvojí materialita v praxi: Snadno a efektivně

6. 6. Polní den MendelAgro

11.—13. 6. Evropský týden udržitelné energie

13. 6. Setkání absolventů

17. 6. Mezinárodní den proti rozšiřování pouští a sucha

Podívejte se na to, jak se odpad z oceláren mění
v udržitelný beton

